

UTREDNING OM

Trädgården

- gröna mötesplatser i östra Malmö

Projektorganisation

STYRGRUPP

Agneta Sallhed Canneroth - Gatukontoret, Stadsmiljöavdelningen
Lars Johansson - Gatukontoret, Drift & underhållsavdelningen
Hampus Trelid - Rosengård stadsdelsförvaltning (t.o.m. juni 2013)
Marie Hendra - Stadsområdesförvaltning Öster (fr.o.m. oktober 2013)

FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE ARBETSGRUPP

Elin Einarsson - Projektledare, Gatukontoret
Susanna Söderberg Schaedel - Drift & underhåll, Gatukontoret
Annika Blomquist - Informatör, Gatukontoret
Magdalena Alevra - Arkitekt, Stadsbyggnadskontoret
Frida De Oliveira Lundquist - Koordinator, Rosengårds stadsdelsförvaltning
(t.o.m. juni 2013)
Sabina Dethorey - Koordinator, Stadsområdesförvaltning Öster
(fr.o.m. oktober 2013)
Kristina Ohlsson - Utvecklingsstrateg, Stadskontoret

REFERENSGRUPP

Ghenwa Nahim - Talesperson, Kryddor från Rosengård & Xenofilia
(t.o.m. januari 2013)
Lena Friblick - VD Xenofilia (fr.o.m. oktober 2013)
Åsa Johansson - Projektkoordinator, Drömmarnas hus
Dorothea Trusz - Verksamhetsledare, Yallatrappan
Linnea Rosenkvist - Platschef, Malmö Studenthus
Mohammed Jallow - Stadsdelsvärd, Förebyggande och fritid
Rita Cifliku - Kommunikatör, Rosengård
Gunilla Andersson - Projektledare, Miljöförvaltningen
Göran Larsson - Odla i Stan
Linnea Wettermark - Odla i Stan

FOTO OCH ILLUSTRATION

Illustrationer - Elin Einarsson
Foto - Moa Björnsson, Elin Einarsson, Per-Olof Stoltz

Innehåll

Inledning	5
Bakgrund	6
Metod	8
Utredningsuppdraget	9
Ställningstaganden	10
Lokalisering	12
Trädgårdens utformning	16
Organisation och styrning	25
Ekonomi	27
Slutsatser- utredningen och uppdraget	28

Bilagor

Bilaga 1 - Befintliga verksamheter

Bilaga 2 - Liknande verksamheter

Bilaga 3 - Remissvar

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade i november 2011 att en utredning skulle tas fram för att belysa möjligheter och utmaningar med att anlägga en ny grön mötesplats i Rosengård.

Utredningen Trädgården- gröna mötesplatser i östra Malmö har tagits fram i en tvärsektoriell arbetsprocess, där den sociala hållbarhetsaspekten har varit en väsentlig dimension av arbetet. Ett dialogarbete med en referensgrupp bestående av verksamma i området har varit en viktig del av utredningen.

Utredningen föreslår att två platser används för anläggandet av Trädgården och därav utredningens underrubrik gröna mötesplatser i östra Malmö. Fokus ligger på att utveckla gröna mötesplatser där en rosenträdgård kan vara en del, men där man också vill skapa möjlighet för exempelvis kryddodling, blomsterprakt, kultur och möten. Att anlägga Trädgården som två delar med tydlig koppling till varandra gör projektet till en sammanlänkande kraft mellan Herrgården och Almgården, samt mellan Rosengård och Husie som nyligen slagits samman till stadsområde Öster.

I området finns stora grönområden men avsaknad av tydliga mötesplatser i den gröna miljön. Genom att utveckla platser som Trädgården i det offentliga rummet, kan man uppnå flera önskvärda effekter:

- Ökad tillgänglighet för malmöbor till grönska och rekreation genom att skapa målpunkter och mötesplatser i den gröna miljön.
- Utveckla platser med malmöborna som medskapare.
- Förstärka den faktiska och den upplevda tryggheten.
- Förstärka rörelser mellan olika områden.
- Erbjuder nya platser för odling för malmöbor och andra lokala intressenter.

Intresset för att odla i staden har ökat de senaste åren. Denna utredning är en del i att möta en ökande efterfrågan från malmöborna på nya platser och nya sätt att odla på och att med odling skapa mervärden i östra Malmös grönområden.

Bakgrund

Rosenträdgården i Rosengård- Socialt hållbara förutsättningar

Idéer och önskemål om en grön mötesplats i Rosengård har framkommit i olika forum. Rapporten *Rosenträdgården i Rosengård- Socialt hållbara förutsättningar*, framtagna av Rosengårds stadsdelsförvaltning och daterad 2011-01-04, belyser idéer om att en rosenträdgård i Rosengård kan bli ett besöksmål för såväl malmöbor som mer långväga besökare och på så vis bidra till integration och välbefinnande.

Rapporten togs upp i Tekniska Nämnden som svarade att man ska arbeta vidare med projektet med huvudfokus på **en mötesplats med grön profil i Rosengård där målgruppen i första hand är Malmöbor**. Inom ramen för denna trädgård kan också en rosenträdgård och odling i form av t.ex. en köksväxtträdgård inrymmas. Tekniska nämnden föreslog att Kommunstyrelsen beslutar om ett förvaltningsövergripande projekt där första etappen är *Utredning och förslag*.

Kommunstyrelsen tog beslut om detta 2011-11-30, §398, och Tekniska Nämnden fick i uppdrag att ta fram utredningen och återkomma till Kommunstyrelsen med en redovisning.

Underlag och utgångspunkter

Ett antal framtagna dokument, rapporter, och program, samt utförda och/eller pågående arbeten har fungerat som grundläggande utgångspunkter vid framtagandet av utredningen om Trädgården. I dialog-bm *Rosengård! Strategier för hållbar utveckling i en stadsdel* (Stadsbyggnadskontoret, 2008) beskrivs förbättringsidéer som kan ligga till grund för utvecklingen i Rosengård:

- Verka för blandat bostadsbestånd
- Förbättra kommunikationer till och inom stadsdelen, med specifik satsning på viktiga rörelsestråk.
- Tillför fler lokaler för arbete, service, kultur och annan verksamhet.
- Skapa nya och stärkta mötesplatser.
- Skapa besöksmagneter för hela Malmö och regionen.

I *Planprogram Herrgården och Rosengårdsfältet* (Stadsbyggnadskontoret, juni 2012) presenteras en rad strategiska åtgärder för att Herrgården och intilliggande Rosengårdsfältet ska utvecklas i en hållbar riktning. I dokumentet finns idéer om en ny målpunkt i Rosengårdsfältet som kan locka besökare från hela Malmö. Förslag på målpunktens innehåll är en rosenträdgård/liten handelsträdgård och trädgårdscafé. Man föreslår också att möjligheterna till stadsodling ska öka och att fruktträd och andra nyttoväxter kan bli ett spännande inslag i stadsdelens parker.

I *Slutrapport från Kommission för ett socialt hållbart Malmö* betonas vikten av att arbeta med den fysiska miljön för att underlätta och möjliggöra social hållbarhet i vissa aspekter, till exempel vad gäller att stärka tillit och trygghet, inspirera till delaktighet och involvering. Man betonar också att mötesplatser i det offentliga rummet kan leda till ökad tillit och trygghet, möjlighet till involvering och delaktighet samt ökat socialt kapital hos berörda invånare.

Malmö stad arbetar via den femåriga satsningen *Områdesprogram för ett socialt hållbart Herrgården* med en långsiktigt hållbar utveckling av området - med ett särskilt fokus på social hållbarhet. I strategiskt program för områdesprogrammet betonas betydelsen av rörelser och kopplingar mellan Herrgården och omgivningen. Vidare betonas vikten av utveckling av den fysiska miljön och etableringen av målpunkter, attraktioner och mötesplatser. En utveckling av den gröna miljön är ett viktigt inslag i visionstexten, och en rosenträdgård är ett av förslagen.

Beslutet om områdesprogram innebär att samtliga förvaltningar inom befintlig budget ska prioritera insatser i Herrgården och fyra andra områden i Malmö.

I *Miljöprogram för Malmö stad 2009-2020* och tillhörande *Handlingsplan för klimat- och miljöarbetet i Malmö stad 2011-2014* tas ett samlat grepp om stadens miljöarbete. I handlingsplanen pekas 26 prioriterade åtgärder ut som behöver genomföras under mandatperioden 2011-2014 för att de långsiktiga och högt ställda målen i miljöprogrammet ska kunna uppfyllas. Ett av målen är:

- Grönstrukturen i staden ska utvecklas med många mångfunktionella ytor med plats för såväl traditionell park som öppen dagvattenhantering, odling, höga biologiska värden m.m. Innovativa pilotprojekt om urban grönska ska genomföras. Fokus på hälsa, klimatanpassning, naturvård och ekosystemtjänster ska bredda stadens arbete med natur och grönska.

Metod

Utredningsarbetet har genomförts med projektledning från gatukontoret och av en förvaltningsöverskridande arbetsgrupp med representanter också från dåvarande Rosengård stadsdelsförvaltning och nuvarande stadsområdesförvaltning Öster, Stadsbyggnadskontoret och Stadskontoret. Arbetet har gjorts under ledning av en styrgrupp där Gatukontoret och Rosengård stadsdelsförvaltning/stadsområdesförvaltning Öster ingått.

Dialogarbete med referensgrupp

Till arbetsgruppen knöts i ett tidigt skede en referensgrupp med nyckelpersoner inom odling, mat och möten som bland annat deltog i två workshoppar samt en studieresa till Göteborg tillsammans med arbetsgruppen.

I utredningsskedet bedömdes det som för tidigt i processen att föra en bred dialog med boende och verksamheter i stadsdelen. Innan några beslut är tagna kan ett sådant dialogarbete väcka stora förhoppningar som sedan kan bli svåra att infria.

Utredningens referensgrupp valdes utifrån deras egenskap av nyckelverksamheter i Rosengård vad gäller odling, mat och möten. De verksamheter som personerna i referensgruppen representerar är viktiga, men det finns också ett antal andra möjliga intressenter såsom fastighetsägare, kvinnogrupper m.fl. som inte tillfrågats i detta tidiga skede. I bilaga 1 finns beskrivningar som deltagarna i referensgruppen gjort av sina egna verksamheter. Denna beskrivning kan ge en indikation på möjliga samarbetsvägar i projektet Trädgården.

Bild från dialogarbetet med referensgruppen

Utredningsuppdraget

Uppdraget från kommunstyrelsen är formulerat i åtta punkter. Några av dessa utgör grundpelare för utredningen medan andra bara behandlas kortfattat. De åtta punkterna är:

- Trädgården skall utvecklas till en mötesplats för malmöbor.
- Trädgården skall innehålla en intressant, inspirerande och tilltalande ros-samling (s.k. rotäktade rosor kan vara ett tema, nyttoaspekter ett annat) och kombineras med fler aspekter t.ex. odling i form av köksväxtträdgård.
- Trädgården skall etableras genom en omfattande förankringsprocess med stort deltagande i alla faser.
- Pedagogisk verksamhet ska vara en viktig del av verksamheten liksom föreningsverksamhet och enskilda och lokala drivkrafter.
- Beakta möjligheterna hur man på sikt kan utveckla verksamheten via externa intressenter/samarbetspartners.
- Trädgården ska realiseras som en integrerad del i den övriga stadsutvecklingen i stadsdelen.
- Redovisa en kalkyl för driftsekonomi och investeringsekonomi med beräknad årlig driftskostnad samt förslag på finansiering.
- Trädgården ska vara en välkomnande mötesplats och arena öppen dagligen och året runt.

I slutet av detta dokument, under rubriken *Slutsatser- utredningen och uppdraget*, sammanfattas utredningens förslag med utgångspunkt i utredningsuppdraget.

Ställningstaganden

Under utredningsarbetet har några viktiga grundläggande ställningstaganden formulerats för Trädgården. De grundar sig i kommunstyrelsens utredningsuppdag ovan och är avgörande för att projektet helt eller delvis ska kunna genomföras med offentliga medel och på allmän platsmark.

Trädgårdens grundverksamhet handlar om att skapa en stadsdelsträdgård för boende och besökare. Trädgården ska vara öppna för alla och vara tillgänglig dygnet runt, året runt. Det behöver finnas en anställd trädgårdsmästare/projektkoordinator och kanske även annan personal på plats.

Till Trädgårdens grundverksamheter, som beskrivs nedan, ska olika verksamheter från den offentliga, idéburna och privata sektorn kunna kopplas. Platsen och utförandet ska tillåta en expansion där en mängd sidoverksamheter kan få plats inom ramen för stadsdelsträdgården. På detta sätt kan Trädgården leva under större delen av året och dygnet och ge plats för entreprenörskap, delaktighet och engagemang.

Trädgårdens grundverksamhet

Trädgården kan bli Malmös första stadsdelsträdgård. En stadsdelsträdgård beskrivs i Marie Larssons avhandling från 2009 ha ett antal olika egenskaper som en park inte har och kan därför ge stora mervärden till de befintliga grönytor i stadsdelen. Några av grundpelarna i en stadsdelsträdgård, som gör att den kan utgöra ett viktigt komplement till områdets andra grönytor, är enligt Marie Larsson att:

- Trädgården är intimare och mer detalj- och upplevelserik än parken
- En trädgård är mysigare än en park
- En trädgård är personlig, trygg, och bjuder på social kontakt
- En trädgård har hemkänsla
- En trädgård utvecklas och förändras mer än en park
- Samband mellan nyttigt och vackert, mat och blommor
- Trädgården är ofta befolkad av en trädgårdsmästare.

Men utgångspunkt i dessa grundpelare beskrivs här fyra rubriker som tillsammans utgör grundverksamheten i Trädgården.

PLATS FÖR BLOMMOR

Trädgården ska vara en vacker plats med blomsterprakt under stora delar av året. Ett inslag kan vara en rosensträdgård som ger en koppling till Rosengårdens vackra namn. Man kan även jobba med grönska i inspirationsträdgårdar med olika teman eller i kombination med odling av nyttoväxter.

PLATS FÖR ODLING

Odling av nyttoväxter är en viktig del av Trädgården och kan göras på många olika sätt. Plats bör finnas för gemensam odling där föreningar och grupper odlar tillsammans men även små, privata odlingsytor kan vara ett trevligt inslag som ger platsen personlig prägel. Ett ev. café kan också ha odlingar på platsen.

Man kan också jobba med gemensamma odlingar av frukt och bär. En frukt-lund kan förutom de vanliga frukterna äpplen, päron, körsbär och plommon också innehålla andra träd med ätliga frukter såsom kvitten, valnöt, äkta kastanj och fikon.

PLATS FÖR LEK

Trädgården ska kännas välkomnande för familjer med barn och ha delar som inbjuder till lek. I Herrgården är en tredjedel av befolkningen under 15 år. Den demografiska situationen för hela stadsområde Öster, och hela Malmö, visar även den på en stor andel barn och unga. Barnperspektivet ska ges utrymme i Malmö stads satsningar och genomsyra alla politiska beslut. En mötesplats öppen för alla måste därför ha en genomtänkt strategi för hur man välkomnar barn som kommer med eller utan sina föräldrar för att besöka platsen.

PLATS FÖR AVKOPPLING OCH UMGÄNGE

I stadsområde Östers stora grönområden behövs mötesplatser och tydliga målpunkter. Trädgården ska vara en trygg miljö som inbjuder till lek och social kontakt med andra besökare och brukare. Trädgården ska uppmuntra till möten och samvaro. En viktig förutsättning är då att det finns en stor mängd sittplatser av olika karaktär. Det ska finnas små, intima rum som inbjuder till avkoppling men också större platser där grupper och familjer kan ha picknick m.m. I anslutning till sittplatser bör det också finnas grillmöjligheter.

Lokalisering

Utredningen föreslår att Trädgården ska fungera sammanlänkande för två viktiga platser i östra Malmö, Rosengårds herrgård och Botildenborgs gård. Två historiska gårdar i området i vilka olika aktörer är i full gång med arbetet att bygga upp spännande projekt kopplade till trädgård och odling.

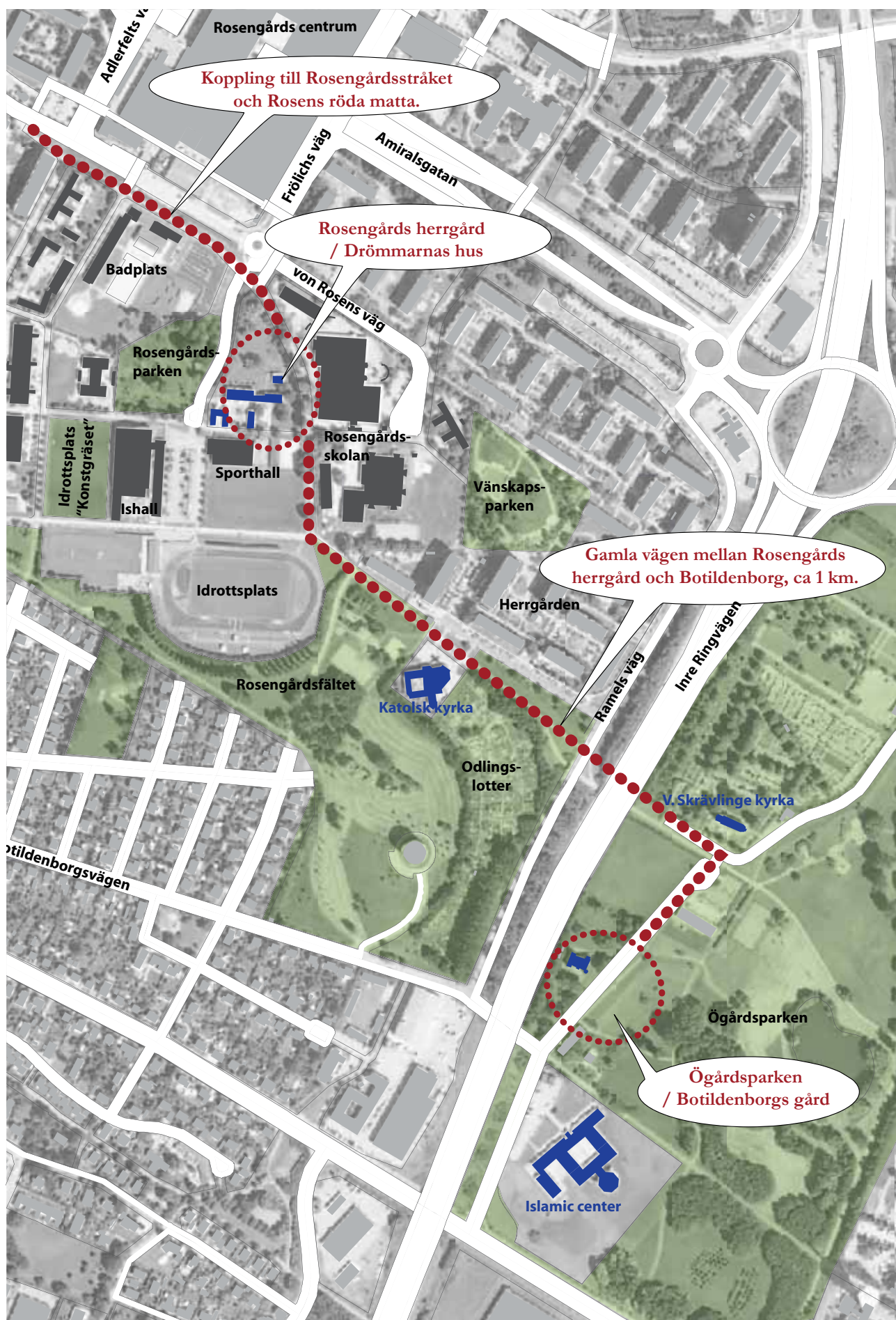
I utredningens första fas valdes dessa två platser ut som möjliga för etableringen av Trädgården. Platserna valdes med fokus på ytbehov, tillgänglighet, potential att bli mötesplatser, och möjliga kopplingar till befintliga verksamheter och byggnader. Vid Rosengårds herrgård handlar det om att utveckla en del av parken kring den gamla gården i nära samarbete med Drömmarnas hus som driver verksamhet på platsen och vid Botildenborgs gård, där Xenofilia driver verksamhet, kan Trädgården lokaliseras i den närbelägna Ögårdsparken. Utredningen föreslår att Trädgården anläggs på båda dessa platser och att en viktig del av arbetet handlar om samarbete och sammankoppling mellan platserna och verksamheterna.

Innan odlingar anläggs på de båda platserna är det viktigt att jorden analyseras för att säkerställa att inga markföroreningar finns.

En Trädgård- två platser

Xenofilia och Drömmarnas hus har under det senaste året gjort stora satsningar som kopplar till trädgård och man planerar ytterligare utveckling av dessa delar i framtiden. De två aktörerna har i utredningens andra fas förmedlat sina idéer om samarbetsformer med Trädgården. Med utgångspunkt i detta spännande arbete föreslår utredningen att Trädgården bör fungera som en sammanlänkande kraft för de två platserna. Trädgården och de båda aktörernas egna trädgårds- och odlingsverksamheter kommer tillsammans att bli ett besöksmål i östra Malmö med ett stort och varierande utbud inriktat på trädgård och odling. Platserna har mycket olika förutsättningar och kommer att kunna komplettera varandra på ett sätt som ger synergieffekter och utveckling, där nya verksamheter och aktörer kopplas på efterhand.

Att initialt satsa på två platser medför också en annan fördel; platsernas utveckling kan ske successivt och i följsamma processer möta de utvecklingsbehov och underlag som finns. Vissa inslag kan testas i mindre skala, eller tillfälligt, för att sedan skalas upp eller permanentas. Ett sådant arbetssätt innebär en kontinuerlig relation till såväl aktörer som besökare och bör ske med stor lyhördhet. Det möjliggör också en helt annan form av medskapande. Konkret för platsernas utformning innebär det vidare att man i ett senare skede kan välja hur fokus och resurser ska se ut för respektive plats, med utgångspunkt från behov, intresse, besökare m.m. Man kan också förändra verksamheter om någon av de två nuvarande huvudaktörerna i Rosengårds herrgård och Botildenborgs gård flyttar, förändrar eller avslutar sin verksamhet. Två platser stödjer en friare utveckling av Trädgården.

Koppla samman

Att anlägga Trädgården som två delar med tydlig koppling till varandra gör projektet till en sammanlänkande kraft mellan Herrgården och Almgården, samt mellan Rosengård och Husie som nyligen slagits samman till stadsområde Öster. Med ett ben i Herrgården och det andra i Almgården kan Trädgården skapa en koppling över Inre ringvägen som skulle vara mycket viktig för att knyta samman det nya stadsområdet. En angelägen uppgift för projektet blir att underlätta och inspirera till rörelse mellan de båda trädgårdarna. Trädgården kan bli en anledning för besökare att ta sig till platser som de annars inte inkluderar i sitt rörelsemönster och således bli en viktig pusselbit i sammanvävningen av stadsområde Öster.

Fler människor som går och cyklar i området skulle också kunna ge ökad trygghet längs Rosengårdsfältet och i Ögårdsparken. Stråket mellan Rosengårds herrgård och Botildenborgs gård ligger mitt i en ”ekumenisk triangel” i form av Malmö moské, Västra Skrävlinge kyrka och den katolska kyrkan Maria i Rosengård. Avståndet mellan de båda platserna är under en kilometer och alltså lagom långt för en kort promenad.

Genom upprustningen av Rosengårdsstråket, den gång- och cykelväg som sträcker sig från Rosengård Center till station Triangeln, har Rosengård blivit en mer tillgänglig del av staden. Båda de föreslagna platserna ligger längs en möjlig förlängning av Rosengårdsstråket som utredningen föreslår att man förtydligar. Detta skulle innebära att man jobbar vidare med fysiska åtgärder längs sträckan från Rosens röda matta till Botildenborgs gård via Rosengårds herrgård. Dagens cykelväg längs denna sträcka har samma sträckning som den gamla vägen mellan Rosengårds herrgård, Västra Ingelstad kyrka och vidare till Botildenborgs gård som var kantad av en pampig allé. Utredningen föreslår att man återskapar något av den historiska prägel längs sträckan i samband med att Trädgården anläggs.

Samarbete och utveckling

En mängd synergieffekter skapas när två samordnade och kompletterande verksamheter kan dra besökare till varandra. Man kan tillsammans bli ett större besöksmål än var plats för sig. Att två platser och tre aktörer, Drömmarnas hus, Xenofilia och Malmö stad, satsar på det spännande temat odling och mat samtidigt blir en positiv kraft. Detta gäller speciellt då det, som i fallet med Trädgården, är tre mycket olika aktörer och två platser med olika förutsättningar som bildar samarbetet. Med olika inblandade aktörer finns också från början ett stort nätverk gentemot näringsliv, boende, kommun, skola, kultur m.m. som kan stärka Trädgården ytterligare.

Inom Områdesprogram Herrgården pågår en process för att fördjupa och effektivisera samverkan i syfte att utvecklingen ska bli så långsiktigt hållbar som möjligt. En stor process – Kraftsamling Herrgården – har inletts med detta som mål. Initiativet till detta har tagits av aktörer inom den idéburna sektorn. För Trädgården finns det möjliga kopplingar till andra insatser och pågående arbeten att göra, som kan ge synergieffekter till arbetet.

Koncept och marknadsföring

Tillsammans kan de tre aktörerna Drömmarnas hus, Xenofilia och Malmö stad, och i förlängningen en mängd aktörer, jobba för att synliggöra trädgård och odling i området och gentemot övriga Malmöbor och långväga besökare. *Trädgården- gröna mötesplatser i östra Malmö* är ett koncept att utveckla utifrån de respektive platsernas identiteter, kvaliteter och verksamheter. Utveckling av koncept samt marknadsföring bör göras i ett senare skede av processen och ske i samverkan med involverade aktörer. Nedan nämns ett par möjliga exempel att använda sig av för att locka besökare och profilera Trädgården.

Trädgård och odling är redan en synlig, lokal identitetsfaktor i närheten av den tänkta etableringen. 145 odlingslotter finns sedan länge på Rosengårdsfältet. Utöver detta har nya platser för odling uppstått på olika platser i området. Enskilda malmöbor, Odlare i stan, Yallatrappan och andra intressenter är engagerade i detta. Drömmarnas hus har sedan flera år en trädgårdsprofil och har under det senaste året ytterligare utvecklat denna. Xenofilia bygger stora delar av utvecklingen kring Botildenborgs gård på trädgårds- och odlings tema. I Gyllins trädgård (som också ligger i stadsområde Öster) byggs inom kort en ny temaplatz, med tema trädgård.

En avknoppning till temat odling och trädgård är **mat**, också det ett koncept som redan flera aktörer framgångsrikt arbetat med.

En intressant koppling att jobba vidare med är platsernas **historia**. Trädgården kan bidra till att synliggöra betydelsefull lokal historia – två viktiga gårdar och mellan dessa den gamla historiska landsvägen och Västra Skrävlinge kyrka. Kring de båda gårdarna fanns tidigare prunkande rabatter, fruktträdgårdar, trädgårdsland, åkrar och djurhållning. Den historiska kopplingen till den planerade gröna mötesplatsen är tydlig. Guidade rundvandringar är ett möjligt sätt att synliggöra den lokala historien på ett levande och inspirerande sätt.

Stora möjligheter finns att utveckla upplevelsebaserad verksamhet som bygger på rörelsen och kopplingen mellan platserna. Förflyttningen i sig kan bli ett besöksmål; en attraktion som inspirerar till rörelse och flöde mellan platserna. Rundvandringar är en möjlighet som också kan också kombineras med exempelvis äventyrspedagogik, teater och musik.

Rosengård är ett mycket attraktivt studiebesöksmål och innehar ett starkt varumärke som man bör dra nytta av i marknadsföringen av Trädgården. Rapporterna *Varumärkesundersökning - Bilden av Skåne* (framtagen av Novus Opinion 2012) samt *Marknadsanalys Rosenkraft* (framtagen av Tyréns 2013) visar på hur viktigt det är, inte bara för Rosengård och stadsområde Öster utan hela Malmö och Skåne, att arbeta med och lyfta bilden av Herrgården och Rosengård. Trädgården är en kraftfull möjlighet att använda sig av för att fördjupa och nyansera bilden av området samt addera en ny profil.

Konceptskiss för Trädgårdens entréer med cykelparkering, sittplatser och entréportal.

Trädgårdens utformning

Gemensamt för båda platserna

Trädgårdens utformning ska vara lätt igenkännbar mellan de två platserna gällande exempelvis inramning, entréportaler, markbeläggning, sittplatser m.m. Platserna ska också vara tydligt skyltade med hänvisning till den andra platsen och hur man tar sig dit. Ett gemensamt grafiskt uttryck och gemensam marknadsföring behöver också tas fram.

Entréportalen, som kan vara en rosenportal med klätterrosor, välkomnar besökare till platsen. I starten föreslås två entréportaler vid Rosengårds herrgård och en vid Botildenborgs gård. Entrén inramas av en låg häck som också markerar kant kring Trädgården. På båda platserna ska det finnas en mängd sittplatser av olika slag. (Infoga konceptbild ”gemensamt för båda platserna” här i layouten)

Ytfördelningen i Slottsträdgården där "grundverksamheten" upptar en yta på ca 300 m²

Ytbehov

Ytbehovet för att skapa grundverksamheten i Trädgården beräknas vara ca 3000 m². Denna siffra är framtagen med Slottsträdgården som referens och innefattar där café, växthus, caféets sittplatser inklusive rosensträdgården, toaletter, cykelparkering, hälften av odlingsytorna samt perennplanteringar. Utöver denna yta så behöver det finnas möjlighet till expansion. Slottsträdgårdens totala yta är ca 12000 m².

Förslaget att anlägga Trädgården på två platser innebär att man i startfasen avsätter ytor som är ca 1500 m² på vardera stället. Trädgården kopplas sedan till befintliga trädgårdar och parker på de båda platserna vilket innebär att besöksmålet som helhet är betydligt större än denna yta. Både vid Rosengårds herrgård och framför allt i Ögårdsparken finns sedan expansionsmöjligheter för verksamheten. Detta beskrivs mer i detalj i texterna om respektive plats.

Landsvägen- den fysiska sammankopplingen

De båda platserna behöver i första hand kopplas samman genom ett nära samarbete, gemensam utformning och ett sammanhållet koncept. En fördel vore dock om man utöver detta även kan jobba med den fysiska kopplingen mellan Rosengårds herrgård och Botildenborgs gård, gärna med en fortsättning till Rosengårds centrum och Rosengårdsstråket (se rubriken *Koppla samman*).

Utredningen föreslår att en allé planteras mellan de båda platserna. Pelarvenbok, som sedan ett par år är planterat på delar av sträckan, ger en känsla av trädgård och skulle kunna användas mera. Eventuellt skulle man också kunna kombinera allén med någon typ av busk- eller rosenplantering på strategiska platser längs sträckan. Planteringen kan ske i form av ett event, för att introducera och ytterligare förstärka kopplingen och rörelsen mellan platserna.

På sträckan mellan platserna ligger också Rosengårdsfältets 145 odlingslotter. Dessa bör synliggöras mot gång- och cykelvägen genom att öppna upp i buskaget och skapa tydliga entréer.

En tydlig skyltning mellan platserna och längs sträckan är också önskvärd. Eventuellt skulle man också kunna göra någon typ av markering på markbegränsningen.

Botildenborgs gård

FÖRUTSÄTTNINGAR

Botildenborgs gård och Ögårdsparken är idag mer en bullerstörd buffertzon än en välbesökt stadsdelspark. Botildenborgs gård är synlig från Inre Ringvägen och är lätt tillgänglig med trafikföring från Amiralsgatan i norr (via Ramels väg), från Jägersrovägen i söder och Botildenborgsvägen (genom Västra Kattarp) från centrala Malmö. Rosengårdsstråket, som är en viktig cykellänk från Triangeln genom Rosengård, har genom Ögårdsparken sin fortsättning mot Jägersro. Med en ny målpunkt i Ögårdsparken kan stråket stärkas ytterligare och därmed tydligare länka samman Rosengårdsfältet och Ögårdsparken som idag delas av Inre Ringvägen.

Bullersituationen från Inre Ringvägen är en utmaning som kommer att behöva en lösning. En bullerskärm längs sträckan skulle minska ljudnivåerna avsevärt och förbättra ljudbilden i hela Ögårdsparken.

FÖRSLAG

Trädgården kan, tillsammans med Xenofilias odlingsprojekt m.m. innebära en välkommen utveckling av Ögårdsparken. Trädgården kan utgöra en naturlig del av Ögårdsparken och bilda koppling mellan verksamheterna i Botildenborgs gård och parken. Om Trädgården i framtiden behöver expandera finns gott om ytor i parken att utveckla vidare.

Omedelbart öster om Västra Skrävlinge kyrkoväg, i direkt anslutning till Botildenborgs gård, finns ytor som kan tas i anspråk för odling med relativt enkla insatser. I Ögårdsparkens västra kant finns en vall som behöver omformas och delvis schaktas bort för att skapa tillgänglighet till den föreslagna ytan.

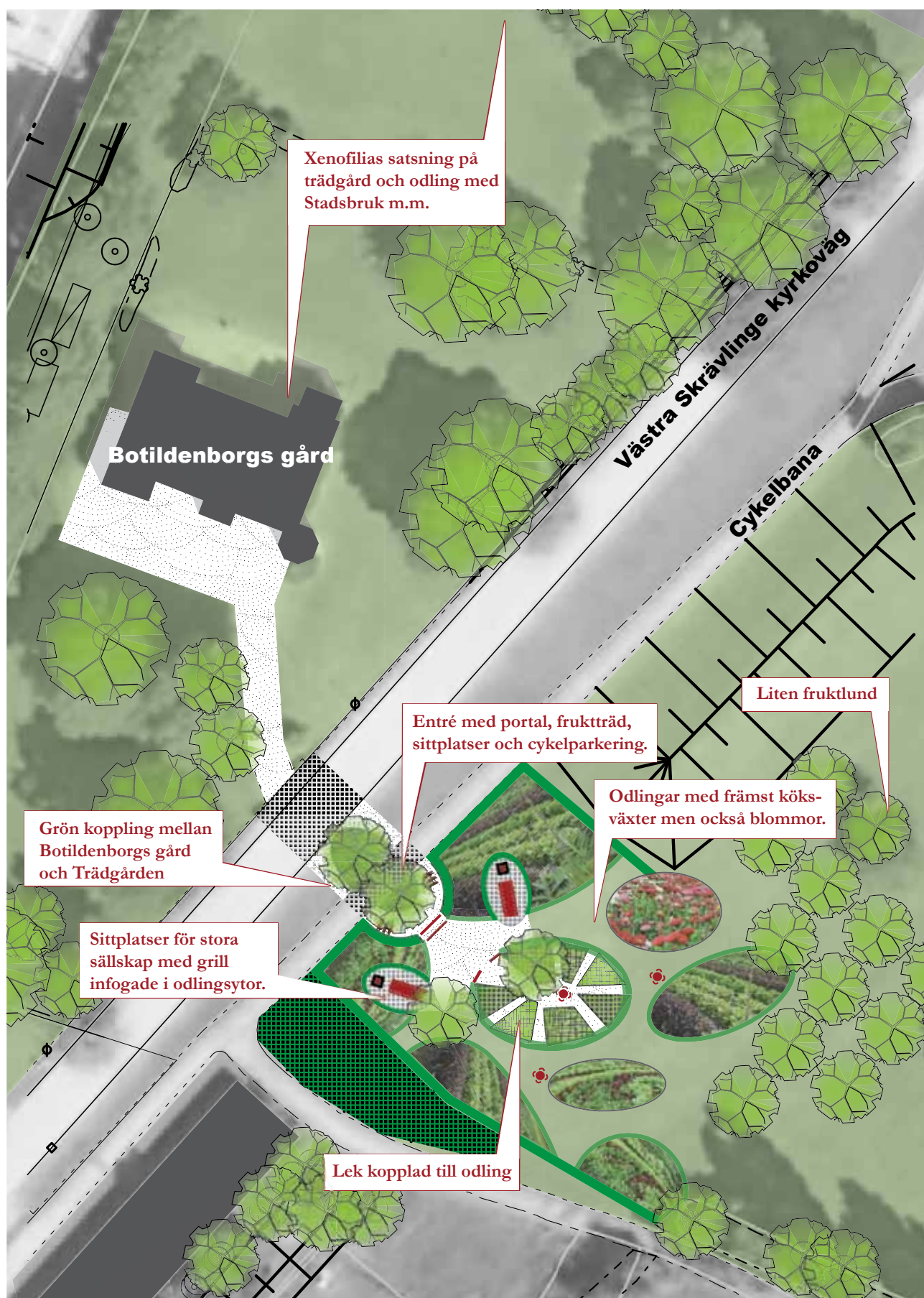
Trädgården vid Botildenborgs gård fokuserar på odling i den något större skalan. Grupper och föreningars odlingsinitiativ ska kunna förverkligas på platsen. Delar av odlingarna skulle också kunna bedrivas i samarbete med Xenofilias verksamhet i Botildenborgs gård och med fokus på hälsa och rehab. Att jobba med jorden kan vara ett sätt att rehabiliteras från sjukdom. Det finns ingen hälsoträdgård i Malmö kommun idag men kommunen driver en liknande verksamhet vid Statarmuseet i Torup. Även Alnarps rehabträdgård är mycket välbesökt och använd av många.

Mitt i odlingarna anläggs sittplatser och grillar för större sällskap. Denna typ av ytor, som är gjorda för att ge stora familjer och sällskap plats för umgänge i våra parker, har länge efterfrågats i området. Trädgården i Botildenborgs gård ska också inbjuda till lek kopplat till trädgård och odling.

I den del av Ögårdsparken där Trädgården föreslås finns inga träd idag. Trädgården behöver träd och här kan en fruktlund anläggas som förutom de vanliga frukterna äpplen, päron, körsbär och plommon också kan innehålla andra träd med ätliga frukter såsom kvitten, valnöt, äkta kastanj och fikon.

TRÄDGÅRDEN PÅ BOTILDENBORGS GÅRD

- Odling i något större skala
- Lek kopplad till odling
- Plats för umgänge för större grupper
- Fruktlund
- Hälsa och rehab

Idéskiss Trädgården vid Botildenborgs gård

Botildenborgs gård

Första skörden i projekt Stadsbruk hösten 2013

XENOFILIA OCH ANDRA AKTÖRER

Den planerade Trädgården föreslås kopplas till den verksamhet som just nu startas upp i Botildenborgs gård av Xenofilia.

Xenofilia har under 2013 så smått startat odlingar i och kring Botildenborgs gård. Som ett led i Kryddor från Rosengårds verksamhet i Botildenborg, med inspirationskök, utbildning och konferens, kommer Kryddor från Rosengård att odla i Botildenborgs trädgård och på mark arrenderad vid Ögårdsparken. Det som odlas kommer att användas i matlagning i Botildenborg och representerar olika kulturella odlingstraditioner. Xenofilia kommer skapa en kryddträdgård där man kan vandra genom världens olika doftande örter.

I ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet Alnarp och Malmö stad kommer större odlingar att skapas på kvartersmark nära Ögårdsparken i projektet Stadsbruk. Här kommer ett kommersiellt jordbruk att starta med mål att skapa arbetstillfällen och förse staden med ekologiska och närproducerade grönsaker. Produkterna planeras att säljas på plats i en gårdsbutik/handelsträdgård, men också direkt till restauranger och butiker. Totalt kommer Stadsbruk odla på 2,5 hektar i närheten av Ögårdsparken. Även andra områden i Malmö är aktuella för odling. Botildenborgs gård kommer att bli centrum för det nya nationella nätverket Stadsbruk Sverige som binder samman kommuner i hela Sverige och som kommer drivas av SLU Alnarp.

Inne i Botildenborg finns kopplingen mellan det odlade och måltiden. Här kan produkter förädlas. I köket lagas mat av grönsaker odlade i Ögårdsparken, här finns möjligheter till kursverksamhet, konferens och workshop och kanske även ett helg- och sommarkafé. Botildenborg kommer också att erbjuda kursverksamhet kring mångfald samt seminarier och debatter.

I samarbete med Malmö stads satsning på Trädgården finns möjlighet att utveckla upplevelser i form av djurhållning, handelsträdgård och olika evenemang. Xenofilias mål är att göra Botildenborg och Ögårdsparken till ett nationellt ledande centrum för att utveckla Stadsbruk och skapa ett levande utflyktsmål för hela Malmö.

Ett ekumeniskt samarbete med de religiösa institutionerna i närheten kan vara en annan möjlig samarbetsform för Trädgården. Här finns också möjlighet att knyta an till föreningar m.fl. på båda sidor om Inre Ringvägen.

TOALETTER, PERSONALUTRYMMEN OCH REDSKAPSFÖRVARING

Vid en framtida utveckling och expansion av Trädgården bör det byggas en toalettbyggnad som uppfyller standarden enligt Åtgärdsprogram för Malmös offentliga toaletter på platsen. Redan i Trädgårdens första etapp behöver vatten dras fram för bevattning och som dricksvatten till besökare.

Plats för redskapsförvaring och utrymmen för personal kan samordnas med Xenofilias verksamhet på Botildenborgs gård.

Rosengårds herrgård

FÖRUTSÄTTNINGAR

Rosengårds herrgård ligger centralt belägen i södra Rosengård och verksamheten som Drömmarnas hus driver på gården har en etablerad plats i stadsdelen när det gäller utbildning, kultur och fritidsaktiviteter. Verksamheten utgör ett alternativ till det starka idrotts- och fotbollsfokus som finns i området. Södra Rosengård kan därmed få ett tydligare ansikte utåt och bjuda in fler besökare från övriga Malmö. Platsen skulle också kunna bilda en grön koppling mellan Rosengårds centrum och Rosengårdsfältet.

Platsen nås snabbt via Amiralsgatan och Frölichs väg, som idag utgör den enda tillfartsvägen med bil och buss. Cykel- och gångtrafikanter når enkelt platsen från alla håll. Broar i höjd med Rosengårds Centrum är idag för låga för att större transporter eller bussar med besökare ska kunna komma till platsen. För att en större besökspunkt skulle kunna fungera väl i området kommer en förändring att behövas. En ny gatudragning från öster, i Ramels vägs förlängning, skulle kunna komma till stånd i samband med att ny radhusbebyggelse planeras i östra Rosengårdsfältet. En övergripande utredning om trafiksystemet i Rosengård utförs av gatukontoret under 2014.

Rosengårdsfältet och Drömmarnas Hus har stor närhet till bostadsområden, skolor och fritidsverksamheter i stadsdelen och kan därmed lätt infogas i och stärka ett, åtminstone dagtid, redan aktivt stadsrum. En öppen och inbjudande målpunkt kan bidra med ökad trygghet i en del av centrala Rosengård där många verksamheter är inhägnade.

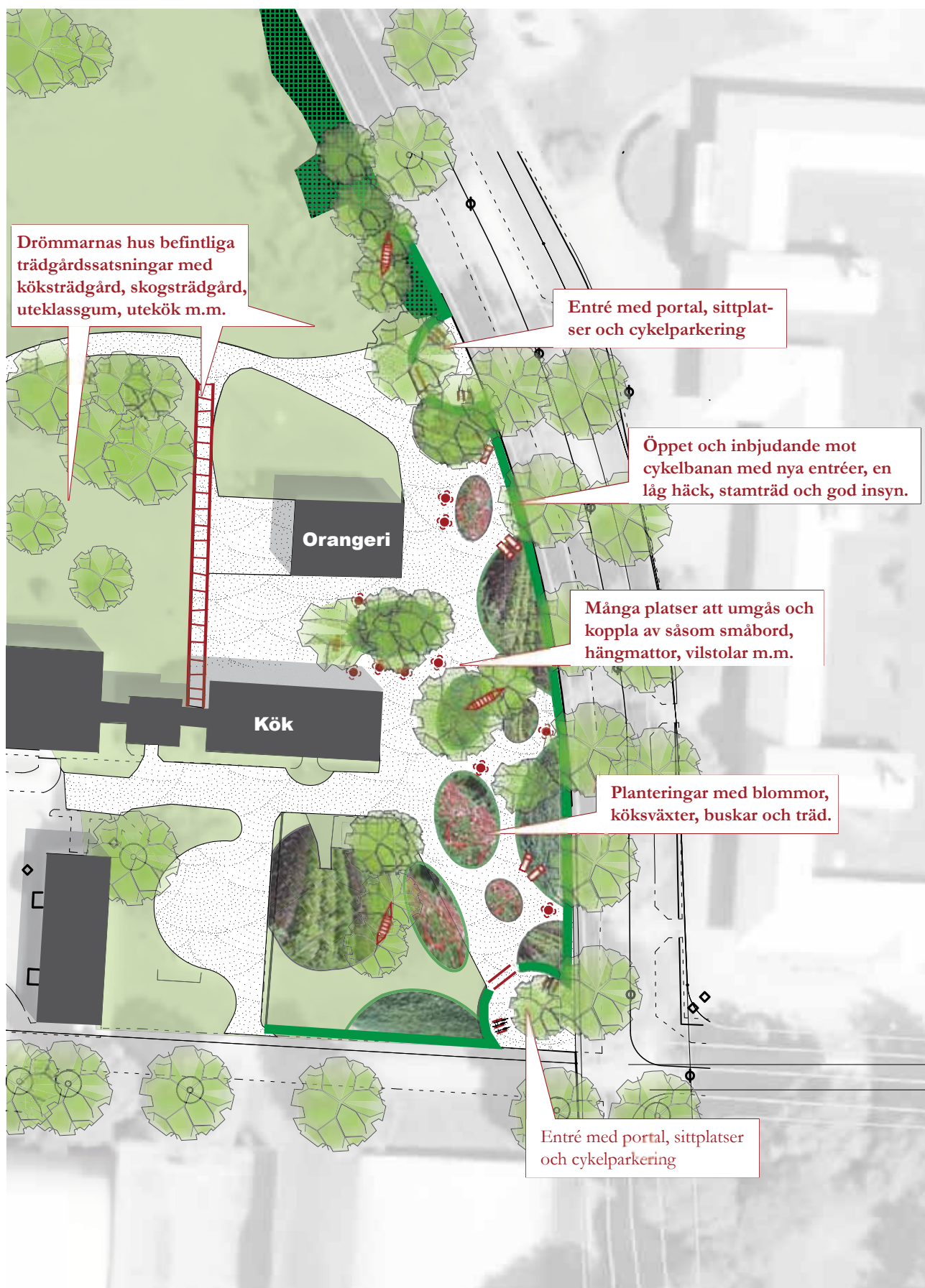
TRÄDGÅRDEN PÅ ROSENGÅRDS HERRGÅRD

- Blommor
- Odling i liten skala
- Avkoppling
- Ny öppnare utformning med häck och entréer från cykelbanan
- Kulturaktiviteter

FÖRSLAG

Trädgården på Rosengårds herrgård kan bli en plats för välmående, avkoppling och växtkraft. En blommande oas med odling av såväl nyttoväxter som blommor och buskar. Den plats som föreslås ligger öster om Rosengårds herrgård och är en del av den gamla herrgårdsparken. Med en ny och öppnare utformning mot cykelbanan kan en trädgård med en rofylld, trygg och inbjudande karaktär skapas med relativt enkla medel. Istället för ett tätt buskage öster om Rosengårds herrgård anläggs en låg häck och entréer med cykelparkering och sittplatser direkt mot cykelbanan och Rosengårdsskolan.

I Trädgården vid Rosengårds herrgård ska det finnas en mängd sittplatser för umgänge och avkoppling. I uppväxta träd kan hängmattor sättas som ger platser en rofylld karaktär. Den gamla herrgårdsparken är uppväxt och lummig och har alla möjligheter att utvecklas till en oas för närboende och besökare.

Idéskiss Trädgården vid Rosengårds herrgård

Drömmarnas hus utekök

Skogsträdgård och pergola
bakom Rosengårds herrgård

Drömmarnas hus bedriver redan idag en mängd odlingsprojekt på platsen och dessa skulle kunna utvecklas ytterligare i samband med att Trädgården etableras på platsen. Ytorna är begränsade men med en bra koppling till Drömmarnas hus trädgårdsverksamhet kan ett spännande besöksmål skapas. Skötseln av ytorna görs idag av Stadsfastigheter, med undantag för Drömmarnas hus egna planteringar och odlingar som de själva sköter, men möjlighet finns att avtala om andra driftsformer.

Trädgården på Rosengårds herrgård skulle kunna bli en självklar plats för mindre kulturevenemang där t.ex. Malmö sommarscen kunde inhysa en del av sina arrangemang.

DRÖMMARNAS HUS OCH ANDRA AKTÖRER

Trädgården kan lätt dockas på den verksamheten som redan finns på platsen, i Drömmarnas Hus och tillhörande trädgård. Verksamheten är etablerad sedan decennier och utvecklas ständigt, nu med inriktning mot odling och pedagogik.

Drömmarnas Hus är en förening som har arbetat och verkat på Rosengård i över 20 års tid. Arbetet har stort fokus på kultur, möten, kreativitet, delaktighet och skapande verksamhet. Sedan år 2010 har trädgården och det befintliga orangeriet bakom Drömmarnas Hus varit ett hjärta och en bas för Lärande liv som är den odlingsverksamhet som Drömmarnas Hus bedriver. Aktiviteter i trädgården används för att skapa sociala och pedagogiska möten för barn, ungdomar och pedagoger, men även för allmänheten. I fyra år har Drömmarnas Hus genomfört en stor skördefest tillsammans med en mängd samarbetspartners och många besökare.

Under 2013 har man jobbat med att anlägga och utveckla trädgården i riktning mot ett SMART matcenter tillsammans med Malmö stad och Hållbara städer. Drömmarnas hus har byggt ett utomhuskök, ett uteklassrum och anlagt en större skogsträdgårdsplantering i trädgården. Designen av trädgården bygger på permakultur. Trädgården ska vara attraktiv för alla åldrar och utvecklas till en pedagogisk läroplats kring hållbar utveckling i bred bemärkelse. Trädgårdsmästare och anläggare finns just nu anställda och föreningen Drömmarnas Hus vill gärna finna långsiktiga lösningar för trädgårdens pedagogiska aktiviteter.

Drömmarnas Hus vill vara en aktör som håller i "Gröna konferenser" där det gröna genomsyrar såväl fysisk miljö som matupplevelse. Konferenserna genomförs antingen inne i den stora Herrgårdsbyggnaden, i den tilltänkta vinterträdgården på Herrgårdsverandan eller vid fint väder, mitt ute i skogsträdgården. Konferenserna erbjuder besökarna att vara delaktiga i matlagning i utomhusköket med råvaror skördade direkt från trädgården.

I Rosengårds parker finns idag ingen möjlighet att köpa fika, glass eller mat. I Rosengårds herrgård finns ett stort kök. I dagsläget är köket inte uthyrt men detta skulle kunna användas för restaurang- och caféverksamhet på platsen. Om man kan köpa fika och mat i Trädgården kan besökare stanna en längre stund och platsen kan bli ett besöksmål också för malmöbor och andra som inte bor i direkt anslutning.

Trädgården kan också kopplas till en mängd andra verksamheter i närheten: skolor, föreningar, boende m.fl.

TOALETTER, PERSONALUTRYMMEN OCH REDSKAPSFÖRVARING

Det vore en stor fördel om det i anslutning till Trädgården finns ett par toaletter som är öppna för allmänheten, varav en är handikappanpassad och har skötbord. Om en restaurang- och caféverksamhet etableras på platsen så skulle toaletterna med fördel kunna samordnas med kundtoalett för denna verksamhet.

I Trädgården behöver en vattenpost finnas tillgänglig för bevattning och dricksvatten till besökare.

Enkel byggnad med plats för redskapsförvaring behöver byggas i anslutning till odlingarna eller kopplas ihop med det befintliga orangeriet. Denna yta kan samutnyttjas med Drömmarnas hus som idag har för lite plats för verktyg m.m.

Utrymmen för personal finns i herrgårdsbyggnaden tillsammans med de anställda på Drömmarnas hus.

Platser som diskuterats men sållats bort

Ett antal platser har funnits med under diskussionerna i arbetsgruppen och referensgruppen men sållats bort under arbetets gång.

- Västra Rosengårdsfältet vid Västra Kattarpsvägen eller vattenlekplatsen
- Rosengårdsparken
- Idrottsytor på Rosengårdsfältet
- Cronhielmsparken
- Östra Rosengårdsfältet i närheten av odlingslotterna.

Huvudargumenten för att inte gå vidare med de båda första platserna är brist på fria ytor samt att man vill bevara befintliga parkkvaliteter. Idrottsytorna behövs för idrottsändamål. Cronhielmsparken är svår att nå med transporter och saknar kopplingsmöjligheter till befintlig verksamhet. Östra Rosengårdsfältet ska delvis bebyggas med radhus och den del av parken som återstår kommer att behövas som bostadsnära parkytor.

Organisation och styrning

Verksamhetens form och ansvar

Utredningen föreslår att Trädgården, i likhet med Slottsträdgården, drivs i kommunal regi. Detta innebär att Malmö stad ansvarar för anläggningen och verksamheten och att en långsiktighet kan säkerställas. Samtidigt är kopplingen till andra aktörer på de båda platserna mycket stark och de samarbeten som Trädgården kommer att bli en del av är viktiga för att få ett gott resultatet av satsningen. Drömmarnas hus och Xenofilia, som ligger i anslutning till platserna, kommer att bli viktiga samarbetsparter för Trädgården men det ska betonas att en mängd olika företag, organisationer, verksamheter, förvaltningar m.m. ska kunna kopplas till platsen och dess verksamhet.

Grundläggande är att Trädgården anläggs på mark ägd av Malmö stad och med offentliga medel och den ska uppfylla de ställningstaganden som beskrivs under rubriken *Ställningstaganden*.

Trädgården ska inbjuda till odlingsinitiativ från privatpersoner, föreningar, grupper och företag. På platserna finns möjligheter att expandera för att kunna ta tillvara kreativitet och idéer. Kanske bildas efter en tid en vänförening liknande Slottsträdgårdens vänner, som på egen hand, eller med viss kommunal hjälp och styrning, kan driva delar av Trädgårdens odlingar. På gatukontoret pågår arbetet med att ta fram ett program för odling på allmän platsmark och där betonas det att privata odlingar inte tillåts på allmän platsmark och att odlingarna ska vara öppna för alla och på så vis skapa mervärde för våra allmänna parker och platser.

Slotsträdgårdens trädgårdsmästare John Taylor

PERSONAL PÅ PLATS

Grundläggande för en stadsdelsträdgård är att det finns trädgårdskunnig personal på plats. Denna eller dessa personer har ett ansvar för Trädgårdens skötsel och utveckling men också en viktig funktion som kunskapsspridare. Det är viktigt att en och samma person ofta finns på platsen och fungerar som kontaktyta för Trädgårdens övriga intressenter och besökare. Denna person ger också platsen en personlig prägel och har en viktig funktion för verksamheten och för Trädgårdens sociala liv.

Slotsträdgårdens kommunalt anställda trädgårdsmästare har satt sin personliga prägel på odlingarna och blivit platsens ansikte utåt. Han har också fungerat som länk mellan Slotsträdgårdens vänförening och den kommunala förvaltningen. Denna modell har visat sig fungera bra i Malmös hittills enda allmänna trädgård och kan fungera som förebild för Trädgården

ARBETSTRÄNING OCH PRAKTIKANTER

En trädgårdsmästare/projektkoordinator på plats kan ha som en av sina uppgifter att handleda praktikanter och arbetstränande. Trädgårdsarbete lämpar sig väl för personer som står långt från arbetsmarknaden. Detta är också ett sätt att befolka Trädgården med trädgårdsarbetare som kan ge platsen en omvårdnad med ”det lilla extra” men ska inte ses som en ersättning för det drift- och underhållsarbete som kommunen driver för att hålla en hög skötselnivå på platsen.

Tider

Utredningen föreslår att man under 2014 fortsätter att forma samarbetet med de båda aktörerna Drömmarnas hus och Xenofilia samt skickar ut en bred inbjudan till andra möjliga aktörer och samarbetsparter för Trädgården. Någon typ av workshop bör inleda denna process.

Under hösten 2014 går man också vidare med gestaltning och eventuell projektering av Trädgården på de båda platserna och sammankopplingen dem emellan som i utredningen betecknas *Landsvägen*. Byggstart beräknas kunna ske våren 2015. En trädgårdsmästare/projektkoordinator bör anställas parallellt med att arbetet startar.

Ekonomi

Investeringar

En uppskattning av kostnaderna för att anlägga Trädgårdens grundverksamhet har gjorts med utgångspunkt i framtagna skisser. Kostnaden beräknas till ca 1500 kr/ m². Med en utbredning på ca 1500m² på vardera platsen skulle investeringskostnaden hamna på 2,25 milj. kr per plats vilket innebär en totalkostnad på 4.5 milj. kr.

För att anlägga en allé längs hela sträckan från Rosengårds herrgård till Botildenborgs gård skulle ca 60 träd behöva planteras vilket innebär en investeringskostnad på ca 600 tkr. Busk- och rosplanteringar på valda platser längs sträckan skulle innebära en investering på ca 500 tkr. Till detta kommer skyltning m.m. på ca 400 tkr. *Landsvägen- den fysiska sammankopplingen* får därmed en totalkostnad på ca 1,5 milj. kr.

Eftersom Trädgården anläggs i nära samarbete med privata aktörer på de båda platserna kommer även de investeringar som görs av dessa att gynna Trädgården och vise versa. Samarbeten skapar också goda förutsättningar för att söka medel via EU m.m. i projektets fortsatta utveckling.

Driftsbudget

Driftsbudgeten för Trädgården tar utgångspunkt i Slottsträdgården. Verksamheten i Slottsträdgården har idag ett kommunbidrag på 1,3 miljoner kronor. Till detta kommer årligen ca 100 tkr för lokaler samt ca 600 tkr för en anställd trädgårdsmästare. Kapitalkostnaden som tillkommer på denna summa är 600 tkr per år. Utredningen föreslår att driftskostnaden för Trädgården initialt sätts till 2,6 milj. kr per år under tre års tid (2015-2017). Projektet utvärderas sedan och om denna summa visat sig riktig i förhållande till önskad skötselnivå, personaltäthet, verksamhet m.m. i Trädgården så lyfts denna driftsbudget in som en utökad del av gatukontorets budget.

Slutsatser- utredningen och uppdraget

Uppdraget från kommunstyrelsen formulerades i 8 punkter. Nedan sammanfattas denna utredning utifrån var och en av dessa punkter.

Trädgården skall utvecklas till en mötesplats för malmöbor

En stadsdelsträdgård kan bli den mötesplats och målpunkt som länge efterfrågats i östra Malmös grönområden. Trädgårdens grundverksamhet innehåller plats för blommor, odling, lek, avkoppling och umgänge. De ytor som krävs för detta i ett initialskede har beräknats till ca 3000 m² med Slotts-trädgården som referens. Utredningen föreslår att Trädgården anläggs på två platser, vid Rosengårds herrgård och vid Botildenborgs gård, samt att man jobbar med sammankopplingen mellan platserna. Denna sammankoppling gör också projektet till en sammanlänkande kraft mellan Herrgården och Almgården, samt mellan Rosengård och Husie som nyligen slagits samman till stadsområde Öster. Med ett ben i Herrgården och det andra i Almgården kan Trädgården skapa en koppling över Inre ringvägen som är mycket viktig för att knyta samman det nya stadsområdet.

I Trädgården skapas mötesplatser som lockar malmöbor i olika åldrar och livssituationer, bosatta på olika håll i Malmö. Därmed förstärks social integration i det offentliga rummet. För malmöbor som upplever tillhörighet till platsen, kan detta också antas leda till en ökad känsla av tillit samt en ökad kollektiv självkänsla. Eftersom *Trädgården – gröna mötesplatser i östra Malmö* bygger på en bredd av verksamheter samt platser är det också möjligt för malmöbor att finna just den del som tilltalar dem. Arrangemang och aktiviteter kan ytterligare bidra till att locka många till platsen.

Med stor sannolikhet så kommer restaurang och café startas upp av privata aktörer på en eller båda platserna vilket är viktigt för att Trädgården ska kunna locka något mer långväga besökare eller om man vill kunna stanna en längre stund.

Trädgården skall innehålla en intressant, inspirerande och tilltalande rossamling (s.k. rotäkta rosor kan vara ett tema, nyttoaspekter ett annat) och kombineras med fler aspekter t.ex. odling i form av köksväxtträdgård

Utredningen har valt att i första hand fokusera på Trädgården som gröna mötesplatser med personlig prägel och intim hemkänsla. Trädgården fokuserar på sambanden mellan nyttigt och vackert, mat och blommor där en rosenträdgård kan vara en del men där man också vill skapa möjlighet för grönsaksodling, kultur och möten.

Trädgården innebär en ökad tillgänglighet för malmöbor till grönska och rekreation. Att vistas mer i grönska och att ha tillgång till rekreation i grönområden är folkhälsofrämjande.

Trädgården skall etableras genom en omfattande förankringsprocess med stort deltagande i alla faser

Trädgården- gröna mötesplatser i östra Malmö kommer att planeras, etableras och utvecklas i bred tvärsektoriell samverkan, där såväl malmöbor som lokala aktörer och involverade intressenter medverkar. Förutsättningarna för detta är goda eftersom att en dialog- och förankringsprocess har startats redan i utredningsarbetet.

Trädgården anläggs i nära dialog och samverkan med Drömmarnas hus och Xenofilia som har verksamhet i direkt anslutning till de valda platserna. Utöver det kommer samarbete med fler aktörer att ske. Att arbetet sker i samverkan med aktörer från den offentliga, idéburna och privata sektorn innebär stora möjligheter att utveckla hållbara processer som har bäring på platsernas successiva utveckling. Många involverade aktörer innebär också att fler malmöbor blir berörda och engagerade.

Trädgården- gröna mötesplatser i östra Malmö kommer att utvecklas med malmöbor som medskapare. Detta kan för de enskilda malmöbornas del innebära en ökad delaktighet i samhället.

Pedagogisk verksamhet ska vara en viktig del av verksamheten liksom föreningsverksamhet och enskilda och lokala drivkrafter

Trädgården har alla förutsättningar att innefatta pedagogisk verksamhet. Drömmarnas hus arbetar sedan länge med pedagogiska verksamheter, och är i färd med en vidareutveckling av detta arbete. Trädgården blir möjlig att besöka för exempelvis förskolegrupper, som inte alltid har spännande och tillräckligt stora gröna miljöer i anslutning till förskolelokalerna. Naturpedagogik, äventyrspedagogik och liknande former är också en stor tillgång för lite äldre barn och ungdomar. Trädgården kommer att kunna främja rörelse och motorik, vilket har positiva effekter på folkhälsan.

Trädgården har också goda förutsättningar att inrymma verksamhet som drivs i regi av lokala aktörer. De två platserna ligger i anslutning till två lokala aktörers verksamheter, den ena väl etablerad, den andra ny och i en intensiv uppstartsperiod med många projekt på gång. Båda aktörerna jobbar redan idag brett med samverkan med andra aktörer för att utveckla sina respektive verksamheter och har väl uppbyggda kontaktnät i området.

Beakta möjligheterna hur man på sikt kan utveckla verksamheten via externa intressenter/samarbetspartners

Möjligheterna till samverkan med aktörer som kan involveras i verksamheter knutna till Trädgården har undersökts. I denna utredning är det tydligt att det finns ett stort intresse hos de två lokala aktörerna som har verksamhet i anslutning till Trädgården att successivt utveckla samverkansformer med fler aktörer och intressenter. Under utredningens gång har det också stått klart att många tillfällen till detta också finns för Malmö stads räkning, bland annat tack vare andra pågående processer som rör Herrgårdens, Rosengårds och stadsområde Östers långsiktiga utveckling.

Trädgården ska realiseras som en integrerad del i den övriga stadsutvecklingen i stadsdelen

I den förvaltningsövergripande arbetsgruppen som tagit fram utredningen om Trädgården finns representanter som arbetar med stadsutveckling som rör Herrgårdens, stadsområde Öster och hela Malmö. Redan i detta tidiga skede har kopplingar till andra genomförda, pågående och kommande utvecklingsarbeten synliggjorts och möjliga synergieffekter och beröringspunkter lyfts löpande. Involverade förvaltningar är synnerligen måna om att Trädgården ska kopplas till andra relevanta processer och utvecklingsarbeten.

Redovisa en kalkyl för driftsekonomi och investeringsekonomi med beräknad årlig driftskostnad samt förslag på finansiering

Under rubriken *Ekonomi* ovan beskrivs förslag på driftsekonomi och investeringsekonomi för Trädgården. Detta är den del av kostnaden som kommunstyrelsen behöver skjuta till av offentliga medel för finansiering av Trädgården. Utöver dessa medel tillkommer de investeringar som privata aktörer på de båda platserna kommer att göra framöver vilka också gynnar Trädgården och vise versa. Samarbeten skapar också goda förutsättningar för att söka medel via EU m.m. i projektets fortsatta utveckling.

Trädgården ska vara en välkomnande mötesplats och arena öppen dagligen och året runt

Trädgården är ett sätt att, i det offentliga rummet, arbeta konkret med ett antal aspekter av social hållbarhet. När en ny mötesplats etableras i det offentliga rummet innebär det en ökad befolkning av platsen samt ett ökat flöde av människor i närområdet. Detta kan förstärka den faktiska och upplevda tryggheten hos boende i närheten, samt besökare. En välbesökt plats har också en inspirationseffekt – ännu fler lockas dit och tar platsen i besittning. I förlängningen innebär detta att synen på östra Malmö fördjupas och nyanseras, vilket kan leda till att fler verksamheter på sikt väljer att etablera sig i närheten.

Trädgården förenar! Sammankopplingen av två platser och stråket däremellan skapar en gemensam mötesplats. Sammankopplingen av två geografiska rum med stor utvecklingspotential skapar nya rörelser. En sammankoppling av tre huvudaktörers verksamheter, och därtill en mängd andra intressenter och aktiviteter, skapar synergieffekter och nya samverkansformer. En kombination av storskaligt och småskaligt ger variation och mångfald.

Alla dessa förenande komponenter borgar för att mötesplatsen Trädgården kommer att upplevas som välkomnande och tillgänglig samt att den ska kunna vara öppen dagligen och året runt. Där den anläggs på allmän platsmark är detta dessutom ett grundläggande krav. Sammankopplingen är ett sätt att bygga ett robust projekt som kan utvecklas till välbesökta, gröna mötesplatser i östra Malmö.

Malmö stad

GATUKONTORET

205 80 Malmö, Telefon 040-31 10 00

E-post gatukontoret@malmo.se

www.malmo.se